

Tapahtumateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto koskien HE 141/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

Tapahtumateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä arvonlisäverolain muuttamisesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Tapahtuma-alan suhdanne on kääntynyt

Tapahtumateollisuus ry näkee esityksen mm. musiikki-, kulttuuri-, messu-, liikunta- ja urheilulippujen arvonlisäveron korottamiseksi tapahtuma-alan kannalta äärimmäisen haitalliseksi ja kasvun kannalta tuhoisaksi. Tapahtumalippujen myynti on ollut nousujohteista ja ennätystahtista aina alkuvuoteen asti. On kuitenkin todettava, että euromääräinen ennätysmyynti peittää alleen sen, että tapahtumien tuotantokustannukset ovat nousseet hyvin voimakkaasti.

Keväällä 2024 on ollut nähtävissä suhdanteen muutos, ja nyttemmin taantuma on hiipinyt myös kuluttajataapahtumien kysyntään. Tapahtuma-ala on erityisen suhdanneherkkä ala ja niin kuluttaja- kuin yritysasiakkaiden ostovoiman vaihtelut heijastelevat suoraan alan myyntiin. Tällä hetkellä B2B-puolella kärsitään kysynnän hiipumisesta, joten alan työllisyys ja kasvu nojaa tavallista voimakkaammin kuluttajataapahtumien kysyntään. Esimerkiksi messutoimijat, joille taantumasta kärsivät B2B-tapahtumat ovat merkittävä osa liiketoimintaa, joutuvat erittäin ahtaalle, jos myös B2C-markkina hyytyy. Tätä taustaa vasten suunniteltu veronkorotus on alalle hyvin myrkyllinen.

Veronkorotus tulee vähentämään alan työllisyyttä ja aluetaloudellisia vaikutuksia

Tapahtumateollisuus ry:n teettämän talouspoliittisen selvityksen mukaan arvonlisäveron korotus vähentää toimialan päätoimisten työllisten määrää 425 - 680 henkilötyövuoden verran. Lisäksi korotus vähentää tilapäisen työvoiman tarvetta 3 700 - 6 000 työpaikan verran, mikä lisää vastaavasti työllisyyspalveluiden, työttömyysturvan ja muiden etuuksien aiheuttamia julkisia menoja.

Edellä mainituissa luvuissa ei ole huomioitu sitä, että tapahtumat jättävät hyvin merkittävän osan aluetaloudellisesta vaikutuksesta tapahtuman ulkopuolelle. Tapahtuma- ja matkailuanalytiikkayritys Salmi Platform on kerännyt vuoden 2023 tapahtumista 31 000 vastausta yhteensä 66 tapahtumasta. Datan perusteella yöpyvien tapahtumakävijöiden käyttämä keskimääräinen raha on 113 euroa vuorokaudessa. Päiväkävijöiden vastaava keskimääräinen kulutus on 97 euroa (ks. ao. taulukko).

	Yöpyjät	Päiväkävijät
Keskimääräinen kulutus	113 € / vrk	97 € / vrk
Ravintoloiden osuus kulutuksesta	15,4 %	14,4 %
Ostosten osuus kulutuksesta	11,1 %	14,9 %
Polttoaineen ja julkisen liikenteen osuus kulutuksesta	14,6 %	21,2 %
Majoituksen osuus	36,6 %	-

Tapahtumien tuoma aluetaloudellinen vaikutus jakautui monien eri palveluiden ja tuotteiden kesken. Tapahtumakävijät tuovatkin merkittävän aluetaloudellisen vaikutuksen myös esimerkiksi horeca-aloille, liikennepalveluihin ja kaupan alalle.

31 000 vastanneesta tapahtumakävijästä 41 % oli paikallisia ja 59 % ulkopaikkakuntalaisia. Ulkopaikkakuntalaisista 57 % yöpyi tapahtuman aikana ja loput kävivät tapahtumassa päiväseltään. Keskimääräisen yöpymisen pituus oli 2,65 vuorokautta. Aineiston yöpymiset ovat keskimäärin selvästi pidempiä kuin majoitustilastosta saatava kaikkien majoittumisten keskimääräinen viipymä 1,9 vuorokautta. Veronkorotuksen aiheuttama tapahtumakysynnän väheneminen tulee toisin sanoen heijastumaan vastaavasti myös majoitus-, ravintola- ja kaupan alalle.

Kun samaan aikaan tapahtumakävijöiden käyttämien liikenne- ja majoituspalveluiden arvonlisävero nousee vastaavasti 10 % -> 14 %, on ilmeistä, että tapahtumalippujen kysyntä tulee veronkorotusten seurauksena vähenemään merkittävästi. Kun isot veronkorotukset osuvat yhtäaikaaisesti samaan liike-ekosysteemiin kuuluviin palveluihin, aiheuttaa tämä Tapahtumateollisuus ry:n arvion mukaan työttömyyttä, koska myös rinnakkaiset toimialat, joille henkilö voisi työllistyä, kärsivät samoista veronkorotuksista.

Kustannusnousu vie jo alan yritykset ahtaalle

Tapahtumateollisuus ry pitää myös veronkorotusta suuruudeltaan rajuna. Yleisen arvonlisäverokannan korotusta 1,5 %-yksiköllä on pidetty isona talouspoliittisena liikkeenä. Tapahtumalippujen veronkorotus on tähän nähden lähes kolminkertainen. Tapahtumalippujen arvonlisäveron veronkanto lisääntyy huimat 40 % (14 %-yks. / 10 %-yks.), ja yleisen arvonlisäveron veronkanto vastaavasti 6 % (25,5 %-yks. / 24 %-yks.). Tämän vuoksi veronkorotus on tapahtuma-alan näkökulmasta paitsi epäsuhtainen, myös kohtuuton.

Tapahtuma-ala on ollut koko kuluneen vuosikymmenen äärimmäisten mullistusten keskellä. Vuosina 2020-2022 alan toiminta oli pysähdyksissä, kun toimialalla toimivien perustuslaillista elinkeinonvapautta rajoitettiin historiallisella tavalla. Vuonna 2022 alkanut alan elpyminen johti työvoimapulaan, henkilöstön poikkeukselliseen kuormitukseen ja tuotantokustannusten huimaan nousuun. Kun yleinen inflaatio on ollut poikkeuksellisen suuri, on tapahtumien tuotantokustannukset nousseet vielä tätäkin huomattavasti kovemmin. Euroopan tasolla festivaalien tuotantokustannukset nousivat vuodesta 2022 vuoteen 2023 jopa 30 prosenttia. Jos vertailuvuodeksi otetaan 2019, on kustannusnousu ollut vielä selvästi hurjempi.

Kun samaan aikaan alalla on pyritty turvaamaan asiakkaiden paluu tapahtumien pariin koronatauon jälkeen, on kustannusnousu otettu vastaan alan kannattavuuden kustannuksella. Veronkorotus tulee viemään edellytykset maltillisilta hintojen korotuksilta, ja veronkorotus tulee arviomme mukaan siirtymään täysimääräisesti hintoihin. Samaan aikaan kustannuspaine vie tapahtuma-alan toimijoita ahtaalle. Käytännössä yhtälö on viemässä alan pois kasvu-uralta, jolle se koronan jälkeen hienosti palasi.

Tapahtumien mukana menetetään muutakin kuin euroja

Tapahtumissa on yhteiskunnallisesti kyse paljon muustakin kuin työllisyydestä ja talouskasvusta. Tapahtumat ovat alusta ihmisten keskinäiselle kohtaamiselle ja tuottavat ihmisille arjen yläpuolelle nostattavia elämyksiä. Coldplayn Olympiastadionin konsertteihin kesällä 2024 osallistuneista henkilöistä jopa 97 prosenttia koki, että tapahtuma paransi heidän tyytyväisyyttään elämään. Lisäksi 91 prosenttia piti tapahtumaa ikimuistoisena. Tapahtumat rakentavatkin kaupunkikuvaa, yhteisöllisyyttä ja paikallisidentiteettiä.

Koska veronkorotus osuisi myös liikunta- ja urheilutapahtumiin, sillä tulisi olemaan negatiivinen vaikutus myös hallituksen tavoittelemiin liikunnallisuuden lisäämisen tavoitteisiin. Liikkumattomuuden vaikutukset ovat jo nykyisellään kauaskantoiset aina sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista maanpuolustuskyvyn heikkenemiseen. Urheilu rakentaa myös kansallisesti jaettuja kokemuksia, joiden vähenemisellä on heijastevaikutus kansallisyhpeyteen ja -yhteisöllisyyteen.

Kaiken edellä mainitun sosiaalisen hyvän perusta on kuitenkin taloudellisesti terveet tapahtumat, joiden hinta ei ylitä asiakkaiden kipurajaa. Veronkorotus vie lipunhintoja kohti tuota kipurajaa ja joillekin asiakkaille myös sen yli. Mikään kompensoiva toimi ei myöskään vaikuta yhtä tehokkaasti, markkinaehtoisesti ja oikeudenmukaisesti kuin alempi arvonlisäveron taso.

Alempi arvonlisäverotuksen taso, joka hallituksen esityksen mukaan näyttää huonosti kohdentuvalta verotuelta, on itse asiassa ihmisten preferenssejä kunnioittava eli

11.10.2024

markkinaehtoinen ja toimijoita keskenään oikeudenmukaisesti kohteleva tapa luoda työllisyyttä, kasvua ja tapahtumien positiivisia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulkoisvaikutuksia. Siksi veronkorotuksen peruminen on tehokkain piristysruiske alan kysyntään ja tapahtumien elinvoimaisuuteen.

Lisäksi haluamme tuoda tapahtumajärjestämiseen liittyen seuraavan arvonlisäveron korotuksen aiheuttaman haasteen:

Vuonna 2024 myytäviin lippuihin sovellettava verokanta

Tapahtuma-alalle on tyypillistä, että liput järjestettäviin tapahtumiin myydään pitkälle, jopa yli vuoden päähän lipunmyyntiajankohdasta. Kiinnostavien sisältöjen, kuten ainutkertaisesti Suomessa esiintyvän ulkomaisen artistin tapahtumaliput myydään monesti myös loppuun nopeasti lippujen tultua myyntiin.

Vakiintunut käytäntö on, että lippu myydään voimassa olevalla alv-kannalla eli vuonna 2024 myynti tapahtuu 10 % alvlla. Koska lakia arvonlisäveron korotuksesta ei ole vielä hyväksytty eduskunnassa, on vaikea löytää perusteita minkään muun kuin nykylain mukaisen verokannan soveltamiseen.

Lipunmyyntiyritys tapahtumajärjestäjän edustajana

Tapahtuma-alalla erityisesti isojen tapahtumien lipunmyynti on monesti ulkoistettu lipunmyyntiyrityksille, jotka myyvät lippuja tuleviin tapahtumiin järjestäjän puolesta. Lipputuloista kerättävä raha ei ole lipunmyyntiyrityksen rahaa, vaan lipunmyyntiyritys tilittää lipunmyynnistä kertyneitä tuloja järjestäjälle yritysten keskenään sopiman järjestelyn mukaisesti. Asiakkaalta raha kerätään kuitenkin jo lipunostotapahtuman yhteydessä (pois lukien osamaksujärjestelyt, joita ei käsitellä tässä yhteydessä).

Toisin sanoen asiakas maksaa lipun ostotapahtuman yhteydessä ja saa heti rahansa vastineeksi pääsylipun, joka oikeuttaa myöhemmin sisäänpääsyyn. Esimerkiksi tapahtumajärjestäjäyritysten konkurssi- ja saneeraustilanteissa myydyt liput katsotaan kuuluvan järjestäjälle, vaikka tapahtuma, jonka sisäänpääsyyn lippu oikeuttaa, olisi pitämättä.

Alalla on kuitenkin yleisenä sopimuskäytäntönä, että lipuista saadut rahat tilitetään järjestäjälle vasta, kun tapahtuma on pidetty. Tämä yritysten väliseen sopimukseen perustuva järjestely ei kuitenkaan muuta sitä, että lipunmyyntiyrityksellä säilytyksessä olevat rahat omistaa tapahtumajärjestäjä, ja ne ovat lipunmyyntiyrityksen näkökulmasta vierasta pääomaa.

Tapahtumajärjestäjän alv-tilitykset

11.10.2024

Asiakkaan näkökulmasta hän maksaa ja saa pääsylipun sillä hetkellä, kun hän ostotapahtuma tapahtuu. Jos kyseessä on yritysasiakas ja kyse on alv-vähennettävästä palvelusta, vähennysoikeus syntyy jo tuossa vaiheessa.

Lipunmyyntiyrityksen näkökulmasta he saavat asiakkaalta säilytettäväkseen rahan, mutta raha ei ole lipunmyyntiyrityksen omaa rahaa. Raha on (konkurssi- jne.) lain silmissä tapahtumajärjestäjän.

Tapahtumajärjestäjien alv-tilitykset tehdään kuitenkin alan vakiintuneen käytännön mukaan silloin, kun lipunmyyntitulot tilitetään tapahtumajärjestäjälle. Jos alv-tilitykset tehtäisiin Verottajalle heti asiakkaan ostotapahtuman jälkeen, mutta lipuista saadut tulot jäisivät lipunmyyntiyrityksen tilille, voisi se aiheuttaa tapahtumajärjestäjille likviditeettiongelmia.

Arvonlisäverokannan korotuksen aiheuttama ongelma

Verohallinnon näkökulmasta arvonlisäverokanta määräytyy sen mukaan, kun raha on myyjän käytettävissä. Toisin sanoen Verohallinto katsoo, että tapahtumalippu, joka on myyty asiakkaalle vuonna 2024, mutta jonka tulot tilitetään lipunmyyntiyritykseltä tapahtumajärjestäjälle vuoden 2025 puolella, verokanta on 14 %. Verohallinto katsoo, että vaikka raha on tosiasiallisesti tapahtumajärjestäjän ja se on lipunmyyntiyritykselle vierasta pääomaa, raha ei ole tapahtumajärjestäjän käytettävissä.

Esimerkiksi kesän festivaaleilla on tapana myydä lippuja seuraavalle vuodelle heti, kun edellinen tapahtuma on pidetty. Näin voidaan hyödyntää asiakkaiden hyvää fiilistä, jonka tapahtuma on jättänyt ja toisaalta vähentää lipunmyyntiriskiä, kun lippuja saadaan myydyksi hyvissä ajoin. On täysin kohtuuton ajatus niin asiakkaiden kuin tapahtumajärjestäjienkin näkökulmasta, että tapahtumajärjestäjien tulisi ennakoivasti soveltaa alv-kantaa, joka saattaisi olla tulossa seuraavan tapahtuman järjestämisen aikaan. Esimerkiksi yleisen arvonlisäverokorotuksen aikataulu oli niin nopea, että monien tänä syksynä järjestettyjen seminaarien lippuja on myyty jo kauan ennen kuin kehysriihi- ja lisätalousarviopäätöstä yleisen arvonlisäveron korotuksesta oli tehty.

Nyt veronkorotus aiheuttaa kuitenkin sen, että ensi vuoden tapahtumiin myytävissä lipuissa sovellettava verokanta määräytyisi tilitysjankohdan mukaan. Ja toisaalta tapahtumajärjestäjien odotetaan ottavan kannettavakseen veronkorotuksen aiheuttama kustannusnousu, koska näillä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta lisätä asiakkaan lippuun korotettua alvia, josta eduskuntakaan ei ole vielä hyväksynyt lakia.

Lopuksi

Ei voi olla niin, että tapahtuma-alan yritykset joutuvat ottamaan kannettavakseen neljän prosenttiyksikön kustannuksen. Alan kustannusnousu on ollut erityisesti viimeiset 2,5 vuotta todella kovaa. Samaan aikaan tapahtumajärjestäjät ovat pyrkineet varmistamaan, että ihmiset palaavat koronatauon jälkeen elämyksellisten tapahtumien

11.10.2024

pariin ja ovat ottaneet kustannusnousun vastaan osin asiakkaiden puolesta. Tämä on vaikuttanut jo nyt huomattavasti alan kannattavuuteen.

Toisaalta yhtä hullulta tuntuu tilanne, jossa tapahtumajärjestäjä joutuisi ennakoivasti soveltamaan arvonlisäverokantaa, jota lainsäätäjäkään ei ole vielä ehtinyt hyväksymään. Ja likviditeetin kannalta ongelmallista olisi myös se, jos tapahtumajärjestäjiä velvoitettaisiin tekemään alv-tilitykset myynneistä, joiden tuloja lipunmyyntiyritys säilyttää.

Tapahtumateollisuus ry on tapahtumaelinkeinon valtakunnallinen keskusjärjestö. Tapahtumateollisuus edustaa ammattimaisia tapahtumajärjestäjiä, tapahtumapaikkoja, tapahtumatekniikan ja -rakenteiden palveluita, tapahtumien lipunmyynti-, esiintyjä-, turvallisuus- ja cateringpalveluita, tapahtumamyyjiä sekä muita tapahtumille suunnattuja palveluja, suunnittelua ja konsultointia.

www.tapahtumateollisuus.fi

Lisätietoja:

Sami Kerman p. 040 563 4655 / sami.kerman@tapahtumateollisuus.fi
toimitusjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Olli-Poika Parviainen p. 03 621 2900 / olli-poika.parviainen@tapahtumateollisuus.fi
hallituksen puheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Kalle Marttinen p. 040 823 5273 / kalle.marttinen@tapahtumateollisuus.fi
hallituksen varapuheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry